

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Helyben: Félévre 6 K. Negyedévre 3—K.
Vidéken: „ 9 „ „ 450 „

Főszerkesztő:

Dr. Varga Lajos.

Felelős szerkesztő:

Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Piac-utca 9. Telefon 412

Barázdák.

A kormány kénytelen bevallani, hogy a vidéki városok helyzete kétségbeesítő és tarthatatlan.

Ipar nincs, kereskedelem, forgalom, pénz, vállalkozás, társadalmi élet, művelődés nincs a vidéki városokban. Ellenben van iszonyatos pótlódó és az állam annyi elviselhetetlen terhet s az városok nyakába, hogy azok nem fejlődhetnek sőt közel állnak az összeroskadáshoz. Ez a borzasztó őszinteség feltárja az ország legveszedelmesebb sebeit. Patakokban ömlik a vér a nemzet testéből. Mi lehet ennek a vége? Csak halálos elgyengülés.

Legtöbb vidéki város mintha ma is még a — 18-ik század viszonyai közt szunyadozna!

Ez nagy szerencsétlenség a nemzet fejlődésére.

De nem lesz-e talán még nagyobb csapás, ha a városok fölébrednek és látni fogják, hogy az állami hatalom zsarnoki módon csak azért van tultengésben, hogy Ausztria és a katonai uralom telhetetlenségét szolgálhassa?!

Az alábbi sorokat egyik amerikai magyar lapban olvassuk:

Hatvanhetes alapon nem lehet 48-as politikát csinálni. A hoppon maradt haladók, a ki- és le-vitézlett szabadelpárt lesipus-

kássi, a nemzet összes Bécs kosztján hízalt ellenségei mind azt kukorékolják, hogy a 67-es alapon nem lehet 48-as politikát csinálni.

Mivel pedig a 48-as párt mint többség most kényszerűségből 67-es alapon áll, — ebből azt következtetik, hogy — nem csinál, mert nem is csinálhat 48-as politikát. Tehát — térjen át a 67-es alapra!

Igaz, hogy 67-es alapon nem lehet 48-as politikát csinálni. De már a következtetés hamis. Nem az a sors, hogy a 48 — térjen át a 67-re; hanem az, hogy legyen vége az országnyomorító 67-nek és a 48-as párt csináljon 48-as politikát — 48-as alapon!

Magyarországon a munkások közt egy idő óta szokásban van az amerikázás.

Kevesen tudják, hogy ez a kifejezés mit jelent. Az amerikázás korántsem annyi, mintha a magyar munkások Amerikába vándorolnának ki. Amikor a munkás több bért követel, de egyre kevesebbet dolgozik a munkaidő alatt, mint azelőtt, ezt nevezik — amerikázásnak.

Jellemző ez a szó a magyar munkásoknak Amerikáról való felfogására. Azt tartják, hogy Amerikában a munkás is ur, itthon pedig az ur is koldus.

Mi az igazság?

Irta: Bakonyi Samu.

Vjjon csakugyan olyan biztonságban érezketjük már magunkat minden támadással szemben, hogy vigan egymás ellen ronthatunk megint? Ha azt az egészen indokolatlan felháborodást szemléljük, amelylyel a mi tisztelhatvanhetes szövetségeseink a függetlenségi pártot támadják, valóban úgy fest a helyzet, mintha semmi sürgősebb tennivalók nem lenne, mint az, hogy ellenségeink dolgát minél jobban megkönyítsük.

Az ok vagy inkább az alkalom erre a semmikép sem üdvös villongásra a függetlenségi párt szervezkedésének ügye. Akik ezt az ügyet arravalónak tartják, hogy miatta a függetlenségi pártot támadják, nagyon rossz szolgálatot tesznek azoknak a céloknak, amelyek elérésére a nemzeti küzdelemben és az alkotmányvédelemben szövetkező pártok együttműködéstket továbbra is fenntartották. Azt talán még sem vonhatja senki kétségbe, hogy a nemzetnek a választásokon megnyilatkozott akarata a hatvanhetes politika ellen szólott. Igaz, hogy a nemzet egyuttal azt is tudomásul vette, hogy az átmeneti idő alatt a függetlenségi párt támogatni fogja a szövetséges pártokból alakult kormányt, amely természetesen egyik pártnak a

Az első hó.

Irta: Hollaki Zoltán.

Este van. Sűrű pelyhekben hull a hó, csendesen, zajtalanul, megüli a fák kopasz, lombtalan ágait s hajnalra lassan-lassan elbori: fehér szemedőjével mindent. A természet mély álomba merül, siri csend honol erdőn-mezőn, hegyen és völgyön. Beköszönt a tél, az igazi jó vadász-ido.

Mily gyönyör vadászembernek téli napon járni, nyomászni a frissen esett havon, beszívni a deres, éles levegőt; figyelni a puha hó vakító csillagai közt az éjszakáról vissza maradt különféle nyomokat s különböző irányokban követni azokat — a legnagyobb éberséggel!

A Szamos jobb partján fekvő kies mezőváros keleti végén, fenn a köves, palatéges hegyoldalon, vastag hórétegek alul fektetés kőkénybokrok lombtalan, tüskés ágai kandikálnak ki. A bokroktól nem messze magányos kis fehér ház áll, melynek fedél-szaruzatát csak két oldalt földi deszkaburkolat, míg a keleti és nyugoti oldalrészei a fedélzetnek, tárva nyitva állnak. Lennt az országútról keskeny ösvény vezet a kunyhó

fakilincses ajtajáig. Körülte dűledezőfélben levő, tengeri kórral borított, kis ólon kívül — se fa, se korlát.

Kékes szürke füstszalag bodrozik fölfelé a deszka-kéményből s aránytalan alakból halvány gyertyafény dereng. A szegényesen butorozott szobában ketten vannak. Halványpiros arcu fiatalasszony ül a nyitott tűzhely előtt két rövidszőrű fekete kopó fekszik lábánál. Fejéről lecsuszott a piros petytyes selyemkendő; szőke haja tömött fütőkben omlik a vállára, mint balkezére támasztva ajkát, a vigan lobogó tűzbe bámul.

A keresztbe álló deszka-asztal előtt napbarnított arcu, rövid kőrszakállas, izmos, fiatal barna férfi ül, Tódor, az urasági vadász, tisztogatva fegyverét. Előtte hevernek szanaszét annak egyes fénylő részei. A nyitott tűzhely előtt néha néha megcsendül fiatal neje „Ilána“ hangja, élénk kacaj közepette, atig birják megérteni egymás szavát.

A vidáman lobogó tűz lángja biborvörös fényt vet halványpiros arcára, szétbomlott, dus szőke hajzatára, hófehér vállára, kiülő nagy kék szeméire. Arca nyugodt, az igazi boldogság kifejezése meglát-szik rajta.

Vidám csevegés közben száraz galyakat dob a tűzre s el-elmereng a fölcsapó lángokon. Férje lopva hátratekint s szemében a boldogság ragyog; de szép is ám ez az asszony, ebben a biborvörös fényben, aká: csak a frissen szakított piros rózsá!

Boldogság, megelégedés honol a kis tanyán, mely elszakítva állott a magányban távol a világ zajától.

Egyszerre az asztal mellett ülő férfi föláll, összerakja fegyverét, hátrább lépve a gyertyavilágba elébe tárja annak csövét s mintegy célozva vizsgálja a csillogó acélcső belsejét; — párszer még a fegyver csövében illesztve a takarító eszközt, — megvizsgálja fülhegyezve a kakasok kegyességét s aztán megelégedett arccal — mint a ki munkáját jól végezte — még egyszer olajos ronggyal megtörülgeti kedvelt puskáját s falra akasztva, legott leemeli vadász-tarisnyáját.

Gépies gyorsasággal gyártja a tölté-nyeket egymásután s midőn azokkal is elkészült, gondosan elhelyezi az öblös tarisnyára osztagaiban. Félre teszi az asztalon állott szárszám tartányt s aztán oda szól életparájához:

legszebben tisztít

Hrabéczi Anta

2 gőzerőre berendezett ruhafestő és tisztító intézete Debrecen, Széchenyi-u. 42.

Csipke függönyöket

külön programját sem választja kormányzata alapjául, hanem az átmeneti időre vállalt s az összes pártok által egyértelműleg elfogadott programot képviseli.

Eppen ilyen világos igazság azonban az is, hogy valamennyi párt megtartotta a saját programját és saját szervezete s hogy ezt szabadon hirdethesse, ápolhassa és terjeszthesse, arra nézve a kormány támogatására alakult többségben való együttműködés egyik pártra nézve sem állapíthat meg semmiféle korlátozást, amint hogy a saját elveihez való feltétlen ragaszkodást és az ennek megfelelő külön szervezetet mindegyik párt a szövetség létrejöttkor a legvilágosabb kijelentésekben fenn is tartotta s amint ezen jogával köztudomás szerint az alkotmány-párt élt is számos kerületben és vármegyében a függetlenségi párt minden különösebb elkeseredése nélkül.

Azt hisszük, jogosan nem is lehet az ellen kifogást tenni, ha ezt a jogát a függetlenségi párt is gyakorolja. Mielőtt tisztázni elhinni, hogy ha ezt a kötelességünket nem teljesítjük, annak sokkal több hasznát vennék a nemzeti kormány bukására váró lesipuskások, mint akár az alkotmánypárt, akár a néppárt. Kár azért szavakba kapaszkodni, mikor a tények az összes nemzeti irányu pártoknak az erőteljes szervezkedést parancsolják. Nem azért, hogy egymás ellen támadjanak, hanem azért hogy az együttes erővel visszavert ellenség lassu, de elmaradhatatlan, bár alattomos készülődésével szemben, ha kell ismét egymás mellett harcolhassanak.

Mindenekelőtt pedig legyünk csakugyan igazságosak. Azért, hogy mi az átmeneti időre vállaltuk a kiegyezésen alapuló kötelességek teljesítését, épen annál fogva, mert félreérthetetlenül fentartottuk függetlenségi elveinkhez való változatlan ragaszkodásunkat mindenkinek el kellett készülnie, hogy a

függetlenségi párt az átmeneti idő leletével s az általános szavazati jog szerint megejtendő választásokon is igyekezni fog a maga többségét megtartani, ami természetesen nem jelentheti azt, hogy ha azt a kétségbevonhatatlan jogot sikerrel gyakorolja: a mai-tól talán teljesen eltérő helyzetben is kénytelen legyen a saját programjának érvényesítését elodáztatni. Elhamarkodott és túlzott érzékenység tehát a függetlenségi párt rendszeres és időközönként megújuló szervezkedésében többet látni annak a jognak és kötelességnek a gyakorlásánál, amely minden öntudatos politikai pártot megillet.

És legyünk igazságosak annak a helyzetnek a megítélésében is, amelybe a hatvanhetes alapon vállalt kormányzat támogatásával a függetlenségi párt jutott. Elfelejtették volna már a mi igen tisztelt szövetségeseink Wekerle Sándor ama nyilatkozatait, amelyekkel a függetlenségi párt „historiai nagyságu” elhatározását anynyira felmagasztalta? Talán nem kétkednek abban, hogy minnekünk ennek az elhatározásnak a végrehajtása elveink szempontjából a fájdalmas önmegtartózkodás szakadatlan sorozata. Mi meghoztuk és naponta meghozzuk ezeket a súlyos áldozatokat. Meghosszabbtuk a nemzet jövőjéért. Ne kívánják tőlünk, hogy — amiért az áldozatokat hoztuk — feláldozzuk a jelennek a jövőt is, amelyet mi mástól, mint a függetlenségi eszme diadalától nem várhatunk!

A mentelmi bizottság ülése. A mentelmi bizottság ülést tartott, Gál Sándor elnöklésével. Az ülésen több képviselő mentelmi ügyével foglalkoztak. A bizottság Balogh Ernő indítványára kimondotta, hogy javasolni fogja a képviselőháznak, hogy szolgabírák és rendőrkapitányok megkeresését kihágási ügyekben a képviselőház ne fogadja el, hanem csak a polgármestereket vagy az alispánokét.

A fiumei határrendőrség. Gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó visszautazik Fiuméba, miután a Fiumében szervezendő határrendőrség ügyében ma még hosszabb megbeszélést folytatott gróf Andrássy Gyula belügyminiszterrel. A gróf Nákó által felhozott szempontok most már a minisztérium kebelében tartandó tanácskozások alapjául fognak szolgálni.

A németországi választások. Németországban teljes erővel indult meg a választási küzdelem. A pártok számarányáról a berlini „Tageblatt” az alábbi kimutatást közli:

A többség pártjai voltak: a centrum 104 taggal, a lengyelek 16, a szociáldemokraták 79 mandátummal, vagyis összesen 199 szavazat tette ki a majoritást. Ezzel szemben a kisebbség: a konzervatívok 52, a birodalmi párt 22, a német reformpárt 6, a gazdasági egyesülés 15, a nacionalista szabadelvű párt 51 és három liberális párt 36 szavazattal összesen 182 mandátum felett rendelkezett. Elegendő volna tehát, ha mostani kisebbség a centrumtól 17 mandátumot hódítana el, mert azzal már többség lenne belőle. S ez lehetséges is, mert Szilézia, a keleti tartományok a Rajnavidék, Westfália és egyáltalán Délnémetország nem valami erős kerületei a centrumnak. A lengyelek mandátumainak fele szintén inog. A választások napja január 25-én lesz.

A jövő munkája.

Egyik kiváló államférfi, akinek a mai magyar politikai élet intézésében jelentős szerep jutott, mondotta a múltkoriban e sorok írójának: „Még most is nagyon puska-poros a levegő.” Magyarország mai politikai társadalmi helyzetéről esett szó, ezt jellemezte így.

Magyarországon igazán, szinte mindenki ideglázba esett. Vakon és eszeveszettel ütköznek össze napról-napra az ellentétes érdekek. Nemcsak küzdenek egymással, hanem egyenesen egymásnak a legyűrűsére törekcsenek. Az ellentét hát ellenségeskedésbe csapott át.

Megállapíthatjuk a naponkénti tapasztalatok után, hogy ez az ellenségeskedés, mely a politikai és társadalmi életben egyaránt eszeveszett féktelességgel dul, megin-

— Feleség, elég legyen mára a jóból későre jár az idő, A havazás is megszűnt — amint látom. Nyugodjunk le. Hajnalban — uram parancsára — az erdőn kell lennem, hogy számolhassak mi iródik az éjen nagy fehér könyvünbe. Nyomoznom kell, hogy holnap eredménnyel vadászhasunk.

Az asszonyka, mint egy megriasztott őzike ugrott fel ülőhelyzetéből, szóltanul térje elébe szaladva, nyakába ugrott s esdő hangon kérte:

— Drágám, ne menj holnap vadászni, ne hagyj engem magamra, csak most az egyszer, szívem sugja, hogy veszélybe mégy, érzem, szerencsétlenség fog érni. Maradj itthon velem.

— Asszonybeszéd! Nyakas anyának nyakas a lánya. Jó férjnek engedelmes a felesége. Ezeket mondva, neje kezébe nyomta vadásztarisznyáját, mit az asszonyka elérte — bár kellemetlenül — de azért készséggel legott elemőzsiát rakott abba.

A magányos lak kis szobájában már régen kialudt a gyertya; s hol néha néha kibujva a sötét felhők alul, lopva tekintett be a házikó szűk ablakain; egyes halvány sugarai megvilágítják a szoba szegényes butorzatát, fehérre meszelt falait, majd a mély

álomba merült ifju asszonyka aggodalmas arcát. A kopók távollétét felhasználva — a tűzhely alatt ott dorombol a nagy szürke macska. Egyébként minden alszik s csak a házikó deszkafedélzetének időnkénti recsegése, pattogása zavarja meg a néma csendet. Egyszer csak kakaskukorékolás hallatszik a távoli majorból. A szűk szoba levegője kezd hűvös lenni. Közeleg a reggel.

A fali óra sarkentésére felébred az asszonyka s fejét a kék sávós párnáról föl-emelve, egyszerre rémület fogja el. Szeme merően tekint szét, nem lát senkit maga körül — egymagában maradt. Férje már kora hajnalban a kopókat maga mellé véve, táskáival s fegyverrel a válán eltávozott; ott járhat már régen az erdők alatt, hóborította fiatal cserjék között.

Ilána keble hirtelen elszorul, szívét valami titkos balsejtelem kezd marcangolni. Rémes, sötét alakok lebbennek el szemei előtt a félhomályban. Félelem fogja el s önkénytelenül csendes zokogásban tör ki.

Jókor reggel, a szűk erdő aljában, hajtósereg, csoportjában, puskás alakok tanácskoznak, csendes suttogó hangon. Nemsokára a fegyveresek kiválnak a tömegből s

nehéz léptekkel egymásután eltűnnek a mély erdei uton,

Egy rövid óra múlva — kellő távolságban egymástól — hajtók egyvonalba állnak s a hegyoldalnak tartva, legott eltűnnek a sűrű cserjésbe azok is.

Már visszhangzik a fiatal cserjés a hajtók lármájától. A kopók csaholása hol fölfelé az élnek, hol ismét lefelé, majd az egyes mély árkokból csendül föl. Néha-néha mérges ugatás hangzik egy helyben, aztán ismét lármás hajtásba megy át. Közbe közbe ugy tetszik, mintha az ebek fájdalmas vonításban törnének ki. Ujból üzöbe veszik a vadat, végig zaklatják a lövonal közelében, aztán hirtelen egy mély ároknál elvész a hang.

A hajtók lármája fokozódik s mindinkább közeleg a hegy élén álló fegyveresek felé. Egyszerre rémes ordítás hangzik föl a mély árokból; az éktelen kutyaugatás között elvész a szó. Az árokparton egy érces hang elkiáltja magát:

— Itt a nagy kan! Jöjjenek uraim, mert megöli a kutyákat!

Az élen álló puskások soraiból — mint egy tigris — kiválik egy hatalmas alak s eszeveszetten, árkon-bokron át rehan le a hegyoldalra a hang irányában. Homlokáról

A jövő zenéje . . . a fonográf.

Egy többé soha nem kínálkozó alkalom azon rendkívüli kedvezményt — nyújtja, hogy mindenki — teljesen ingyen fonográfot kap,

ha 15 db. kitűnő minőségű fonográf hengert vesz, melynek darabja csak 2 korona és a legnagyobb választékú ének, zene, tárogató darabokat tartalmazza.

Karácsonyi ajándék különlegesek:

Tajtékipák és szipkák. Fényképező gépek és felszerési cikkek raktára.

Schwartz-féle

dohányzó eszközök különlegességi üzlete
Piac utca 29. sz. a.
városaházával szemben.
623-5-3.

gatja, megrendíti — és ha sokáig így tart még — végzetes pusztulásba viszi nemzeti egész életünket.

A mai helyzet felidézést nem kell kutatnunk. Szemünk előtt láthatjuk őket. E helyzetben az a legszomorúbb, hogy magunk között kell tünnünk nemzeti életünk legádázabb ellenségeit. A forumon szabad állaniok s innen vezethetik ordító szavakkal s ocsmány tetteikkel ellentünk a gyilkoló ostromot. Mintha a kezünk meg volna kötözve, panaszkodunk, jajgatunk, ellenők tennünk nem lehet s hiába beszélünk.

A nemzetiségek s a nemzetközi szociáldemokrácia — ha nem is külső szövetségben — de belső lelki közösségben s egyforma fegyverekkel vonultak fel a magyar nemzeti állam megdöntésére.

Mindkettő munkája nemzetellenes és hazaellenes. Mindkettő fegyvere egy és ugyanaz. Közös fegyverük: a gyűlölet. Ezzel harcolnak s ezt a fegyvert adják minden emberüknek harcra eszközüül.

Gyűlöletet szítanak önvéréinkbe önvéréink ellen. Idegenné, ellenségévé teszik a magyart a magyarnak.

Gyűlöletet szító eszközük jogtalan, törvénytelen és igazságtalan. Jogot, törvényt és igazságot védeni köteles állami hatalmunk, mégis télenül nézi a vad rombolást. A nemzetet a nemzet tagjai marják, gyilkolják — büntetlenül. A nemzettest pedig türi ez öldöklést. A nemzetnek öngyilkolása ez.

Am ha küllellenség nem tudott ezer éven át bennünket előlni, belső ellenségünkkel el fogunk banni. Ártalmatlanná teszi ez a nemzet minden ellenségét.

A most folyó költségvetési vita alatt három beszéd bevilágított már a jövő munkájába. — Három negy államférfi megjelent a legűrgösebb legközelebbi köteleességünket.

Kossuth Ferenc és Návay Lajos dr. a szociáldemokrácia, Andrassy Gyula pedig a nemzetiségek mai működését mutatta be, mint olyanokat, amelyek aláaknázzák s felrobbanással fenyegetik nemzeti államiségünket. Élénk színekkel vetítették ez államfér-

fiak belellenségeinek mindenféle fegyvereit agitacionális és terrorisztikus egész berendezkedését. De beszédjük szózat volt a sürgős cselekvésre. Ne csak beszéljünk, hanem tegyünk is. Nem lehet még tovább is csak beszélünk, tennünk kell immár, amíg nem késő.

Nem önmagokban nagyok e beszédek, hanem azok hirdetői adják meg azoknak nagy jelentőségét.

A mai politikai helyzet alakításában s irányításában mind a három férfi kiváló tényező. A jelenben hirdett szavak bizonynyal jelenti a jövő munkáját. Szavuk sürgősen mondta a teendőket, sürgősen jó tehát a munka is, melyet bejelentettek.

A nemzetiségeknek s a nemzetközi szociálistáknak a jog, törvény visszazoritása s e korlátok közt való fékeltartása lesz a legközelebbi jövő sürgős munkája ennek a nemzetnek s az azt képviselő magyar parlamentnek.

Igy mondták ezt Kossuth és társai. Igy mondták, hát így lesz.

Ez a munka adja majd vissza ennek a nemzetnek igazi nyugalomát, ez biztosítja békés és biztos fejlődését. A közel jövő eme munkája lesz Magyarország új korszakának megdönthetetlen szilárd alapja.

Egyház és iskola.

Zsinati jegyzőkönyv. Az 1904. évi november hó tizedikén megnyílt második budapesti országos ref. zsinat f. é. december hó 4-6 napjain (az 58. üléstől a 60-ig) tartott hatodik ülészakának jegyzőkönyve Sass Béla debreceni ref. theologiai akad. tanár és zsinati jegyző szerkesztésében, Debrecen az. kir. városa könyvnyomda vállalatánál, 3 iven 48 lapon, 3000 példányban megjelent s azoknak az egyházi hatóságoknak, a melyeknek sürgős szükségök van rá, addig is rendelkezésre áll, míg az illető püspöki hivatalok útján megkaphatják. Az ez iránti megkeresések Dávidházy Kálmán könyvtőhöz intézendők Debrecenbe (Füvészkert-utca 9. sz.).

gyöngyökben hull alá a verejték; pár perc alatt egy kis tisztásra bukkan ki s a következő pillanatban a kopóktól üzve, egy óriási agyaras tör neki. A hirtelen meglepetésben sem fegyverét, sem vadászését nem képes használni. Mintha villám ütötte volna, már érzi jobb lábaszárán a fájdalmas ütést s velőtrázó ordításban tör ki; jobb combjából patakszik a vér, de azért összeszedi minden erejét s fegyverét görcsösen jobb kezében tartva, a földühödt állatra veti magát. Szurkos söréjébe kapaszkodva vonszoltatja magát, miközben sikerül vadászését ellensége bordáiba döfni; de a szörny agyarával ismét hatalmasabb sebet ojt lábain, aztán a hóba teríti le s most iszonyu harc fejlődik közöttük.

Mire a többi vadászok a vész színhelye közé csoportosulhatnak, a vadász már vértócsában fekszik eszméletlenül. Ellenfele az óriás agyaras, vérben forgó szemekkel s ajtókzó szájjal, tehetetlenül csapkod az öt mardosó kopók után. Hatalmas lövés dördül el a következő percben, átugva bércet völgyet, s amint elhangzik a vadászkiáltás, — jelezve a diadalt.

Delet harangoznak a közeli mezőváros ódon tornyában. Rozoga ökörszekér dőcög a város piacán át, utána falusi vadász emberek fegyveresen, bánatos arccal lépnek. A szekér-kas vérfoltokkal borított durva

ponyvával van letakarva. Halottat szállítanak.

Kiváncsi nép verődik össze az egyszerű jármű körül. Már kivonultak a városból, közelednek a kőkény bokrok közelében álló kis fehér házikóhoz.

Ilána az ablaknál ül s amint meglátja a lassu dőcögésben közeledő szekeret, s a kiváncsi emberömege: önkénytelenül szívéhez kap s legott halálsápadtan rohan az ajtóhoz s kilép a szabadba.

A szekér mogállott az út melletti kis ösvény előtt, az azt körülálló előtt mind ismert alakok; férjének jó barátai, vadászpajtásai. Könyben uszó szemekkel keresi férjét s kétségbeesett bizonytalanság közepette kezeit tördeli. Férje nincs jelen, csak ő hiányzik egyedül; a többi vadászok mind ott állanak a szekér körül.

Most két izmos ember, vértől borított élettelen alakot emel le óvatosan a szekérről. Ilána, amint arra tekint, velőtrázó, szivszaggató sikoltás közt borul a halott arcára — akiben férjét, elvesztett boldogságát siratja.

A magányosan álló kis fehér házikó már régen romba dült, helyét terebélyes gyümölcsták foglalják el; közelében fenn a hegyoldalon, sűrű lombos fenyőcsoport közepette egy egyszerű fehér kőkereszt áll.

Az új tanyai iskolák. A város a külterületeken a jövő évben 6 új népiskolát épít és pedig a Nagy cserén, Fancsika, Bánk, Pac erdőben és a Kőszélyszeg, Nagy- és Kishegyes tanyákon 2-2 tantermekeket. az Elepen, Szepesen és Ebesen 1-1 tantermet a tanítók lakásaival és a szükséges mellékhelyiségekkel. A tanács az erdőmestert és a mezőreadórkapitányt bizta meg, hogy jelöljék ki a népiskolák építésére a legalkalmasabb helyeket a forgalmas vonalak és lakóhelyek géopontjain és eljárásokról tegyenek javaslatot. Az iskolák építéséhez a tavasszon kezdenek.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Szerdán: „A vig özvegy“, operette, ujdonság béreltszűnőben.

Csütörtökön: „A vig özvegy“, operette. (B)

Pénteken: „A vig özvegy“, operette. (C)

Szombaton: „A vig özvegy“, operette. (A)

A vig özvegy. Lehárnak eddig felülmulhailan szép zenéjű operettéje lesz a legközelebbi ujdonság, melyet a társulat szerdán f. hó 19 én mutat be. A vig özvegy pompás meséje, cselekménye Párisban játszódik, részben Montenegró diplomáciai képviselőjének szalonjában, részben Glavariné asszony palotájában és részben a párisi „Maxim“ egyik szecessziós csarnokában. A vig özvegy operette ujdonság főszereplői, mint már előbb is jeleztük, felváltva fogják játszani a főszerepeket Főthy és Lónyai, valamint Ternyei és Arkossy. A többi szereplők változatlanul maradnak, Vida Ilona, Szakácsné, Polgár Sarkadi, Deésy, Szabó D., Bérczi, Perényi Bay, stb.

Ma este „Tökéletes feleség“ szimű előadásán a darab hősnőjét, mint a premier alkalmával, ugy most is Szabó Irma játssza. A többi szereplők maradnak a régiek.

Az Arany gyapju rendkívül mulató bohózat kedden ismét színre kerül a főszerepekben Hahnel Aranka, Szabó Irma, Arday Ida, Békés, Szakács, Ternyei, Deésy, Bérczi stb.

HIREK.

— **Városi közgyűlés.** A város törvényhatósági bizottsága e hó 28-án tartja meg a decemberi közgyűlést. Ezt megelőzőleg 24-én lesz az utolsó teljes tanácsülés.

— **A tanácsülések új beosztása.** A polgármester előterjesztésére a városi tanács elhatározta, hogy január 1-től kezdődőleg a tanácsülések 9 órakor kezdődnek. A jegyzőkönyveket maga a polgármester fogja ellenőrizni és a jegyzőkönyveket mindig a soros jegyző vezeti. A referálások megkönnyítése végett új kiosztási könyveket kapnak a referentek. A tanácsülések napja hétfő és csütörtök lesz a jövő évben is.

— **Tanácsülés.** Debrecen város tanácsa ma délelőtt Kovács József polgármester elnöklésével tanácsulást tartott, amelyen folyó ügyek nyertek elintéztést.

— **Teljes tanácsülés.** Ma délelőtt 11 órakor a városháza kistermében teljes tanácsülés volt, amelyen Wessprémy Zoltán főispán elnökölt. A tanácsülésen a decemberi közgyűlés tárgyaival foglalkoztak. A főispán az ülésen utasította a ref. renséket, hogy te-

A legszebb karácsonyi és újévi ajándék tárgyak

diszkrét és játék
árak a legolcsóbb-
ban csak a

Hajdu József

ujjonan nyitott áruház-
ban szerezhetők be.
Piac-utca 50. Szent Anna-utca sarkán.

gyenek a közgyűlésre előterjesztést az ügyosztályokba tartozó bizottságok újjaalakítása iránt.

— **Uj bizottság.** Bár évek óta van Debrecennek nevelésügyi bizottsága, de annak működéséről már csak azért sem adhatunk hírt, mert egyáltalában nem is volt működése a bizottságnak. A kultuszminiszter a főispán útján utasította Debrecen városát, hogy a nevelésügyi bizottságot haladóktalanul alakítsa újból. A bizottságnak fontos hatáskört biztosított a miniszter, aki kijelentette rendeletében, hogy minden nevelési ügyben ki fogja kérni a bizottság véleményét.

— **Jog- és pénzügyi bizottsági ülés.** Az új szervezeti szabályzat tárgyalását szombaton délután tartott ülésen nagyjából befejezték. Az ülésen csupán két bizottsági tag volt jelen a tisztviselőknél kívül. Az előadói javaslatokat szónéklül elfogadták. A bizottság kedden délután a fizetésrendezés ügyét veszi elő.

— **László József szabadlábán.** Dr. Ozory István, László József védője tudvalevőleg tízezer korona ovadékok ajánlott fel arra az esetre, ha védencét a törvényszék vádtanácsa szabadlábra helyezi. Ozori István dr. kérelmével tegnap foglalkozott a vádtanács, amely elrendelte, hogy a tízezer korona ellenében helyezék szabadlábra László Józsefet.

— **Megszűnő állás.** A segédlevéltárnoki állás, amelyet január 1-ig a muzeum-őrre kinevezett Zoltay Lajos töltött be eddig, megüresedik. Mint értesülünk, az állást nem is fogják betölteni, mert Koncz Ákos levéltáros az állás beszüntetését javasolja.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, Varjas János Csapó kerületi utcai elnökünket súlyos csapás érte nevének ma reggel 8 napig tartott súlyos szenvedés után történt elhalálása által. A megboldogult széles körben ismert urnó több gyermek és számos unokából nagy családnak, kiterjedt rokonságnak meleg szeretetével, s a nagyszámú ismerősök és jóbarátok tisztelete által 63 éves korában fejezte be földi pályafutását, helyrehozhatatlan veszteséget okozva szerető férjének és hozzátartozóinak. Mindnyájunk őszinte részvéte kíséri sirjába.

— **Uj vasut.** A miniszter a Debrecen-sámsoni helyi érdekű vasut részvénytársaságnak megadta az előmunkálati engedélyt a Sámson-Nyirbátori vasut építésére. Az új vasut állomásai lesznek: Pusztasalmás, Nyiradony, Mihálydi, Bogát, Nyirbátor. Az építkezéseket a jövő évben kezdik meg.

— **Öngyilkosság a fürdőben.** A Margit fürdő 12. számú szobájában tegnap délelőtt öngyilkossági kísérlet történt. Ortnál József 21 éves vasmegyei kosárfonó segéd borotvával elvágta a nyakát. Irtózatot kinok között fekve találták meg a fürdő szobában, amelyben minden tele volt vérrel. A mentők beszállították a kórházba, ahol azonnal ápolás alá vették. Az ifjú gyógyíthatatlan betegsége miatt akart megválni az élettől. Az ifjú állapota aggasztó.

— **Elakadt a sámsoni vasut.** A sámsoni vasut vonalát annyira ellepte a hó, hogy a közlekedés megakadt. A társaságnak csak nagy nehézségek után sikerült az uttestet a hótól megtisztítani és a forgalmat ma délután helyreállítani.

— **Névtelen rágalmazók.** Lázás munka folyik most a rendőrség bünyügyi osztályán. Nehéz titok felderítésén fáradoznak. Nem gyilkosság, rablás avagy betörésről, nem is ily fajta büntényről, de ezeknél

sokkal nagyobb gasságról van szó, Csunya, névtelen levelekről van szó, melylyel napok óta elhalmozza a város intelligens társadalmát egy minden jóérzésből kivetkezett züllött alak. Nem kiméli senkit és orvul támad. Nem első eset már, hogy itt Debrecenben züllött és kétes ekzsztenciák a posta szabad forgalmát ilyen célra használják ki. — Ezek azonban kezdetlegesen voltak, habár tartalmuk és irányuk teljesen megfelel a mostaniaknak. Akkor még az illető saját maga körölte a leveleket, csupán irását változtatta el. Most az orviamadó írógépet használ, hogy az utána kutatóknak munkáját még jobban megnehezítse. Kívánjuk, hogy a rendőrség fáradozását siker koronázza. Hadd lássák szemtől-szembe azt az elvetemült alakot, aki az erkölcsi súlyedés olyan alacsony fokára bukott. De más okból is kívánatos a rendőrség sikere. Jövőben hasonló szörű emberek kedvét örökre elvenné a névtelen levelek gyártásától.

— **Száj- és körömfájás.** Tiszacsegéről jelentik, hogy a hatalj-pusztán a jószágok közt a száj- és körömfájás kitört. A hátárt zár alá vették. Különös, hogy ez a ragadós állatbetegség a téli hónapokban tört ki, holott rendszeren a koratavasz és a nyári hónapokban szokott pusztítani.

— **Tiszteletteljesen tudatom,** hogy karácsonyfa díszemből és cukorkáimból csemege üzletben kiállítást rendeztem, oly dusan rendezkedtem be ez idényre ezen áruval, hogy a legkényesebb izlést is ki-elégíthetem. Minthogy azonban a karácsonyi ünnepeket megelőző napokban oly nagy a vásárlók száma, hogy teljes áttekintést a n. é. vevő közönség nem nyerhet, kérem hogy a karácsonyfa díszek megvásárlása céljából üzletemet már most méltóztatassék felkeresni. A kiválasztott díszeket a leg-gondosabban csomagolom el, és kívánatra az ünnepek elérkeztéig megőrööm. Teljes tisztelettel Máyer Jenő.

— **A husrágaság ellen.** Megemlékeztünk arról, hogy Márkus Jenő a Dréher sörösarnok az Központi szálloda tulajdonosa mozgalmat indított a husrágaság enyhítésére. Célja eléréséért tengeri halak árusítását vette tervebe olyanformán, hogy a legszegényebb osztály is juthasson az izletes tengeri halhoz. A tanács megengedte Márkusnak, hogy a Simonffy és Csapó-utcai, valamint a Dégenfeld téri piacokon áruljon. Márkus ma utazott Fiuméba az első szállítmány átvétele végett és a Simonffy-utcai piacon már e hó 20-án, csütörtökön megkezdte a tengerihalak olcsó árulását.

— **Kulturpalota Debrecenben.** A kulturpalota építése ügyében szombaton délután a városházán ülést tartottak, amelyen jelen voltak: Weszprémy Zoltán főispán elnök, Oláh Károly kulturatanácsos, Aczél Géza főmérnök, Zoltai Lajos muzeumőr, Lőfkovits Arthur muzeumi igazgató. A bizottság a kulturpalota terveivel foglalkozott. Aczél Géza kijelenti, hogy mielőtt a terveket elkészíti, tudnia kell, milyen helyiségekre lesz szükség. Oláh Károly feltétlenül szükségesnek tartja, hogy az építendő kulturpalotában egy hatalmas díszterem létesíttessék, ahol a képkiállítás helyeztessék el. Legyen ezenkívül két kisebb terem az ülések céljaira. Arra kell számítani, hogy a muzeum jövő fejlődése milyen lesz. Legalább 15 helyiség szükséges erre a célra. Miután pedig a könyvtárak és muzeumok felügyelője azt is óhajtja, hogy Debrecenben legyen az ország második néprajzi muzeuma, erre is gondolni kell. Aczél Géza szerint legelső feladat a muzeum elhelyezése s azután következnek az egyesületek.

Zoltai Lajos a környék szomszédos vármegyéinek néprajzi tárgyaiból állítaná össze az etnográfiai muzeumot. A néprajzi tárgyak

igen nagy helyet foglalnak el. A fényképek miatt pedig egy laboratóriumra lesz szükség. Oláh Károly a tervbe felvenni kéri a muzeumőr 3 szobás lakását.

A kulturpalota a muzeum jelenlegi helyén, a Csokonai ház udvarán épülne. A muzeum mostani helyiségeit egyelőre más módon jövedelmeztesznék s későbbben az épület utcai részét is emeletre huznák fel.

A bizottság ezután megállapodott a különféle mellékhelyiségekre nézve is. Valószínű, hogy az épület 2 emeletes lesz.

A Csokonai-kör is minden igényével ki lesz elégítve, nemkülönben az összes dal-körök is, amelyeknek a kulturpalota terme rendelkezésükre fognak állani.

Aczél Géza megtekinti a területet s ennek megfelelően készíti el a terveket, több mint valószínűleg az utcára néző fronttal.

Ezután a bizottság a részletkérdéseket beszélte meg, ezzel az ülés véget ért.

— **Az amerikai lát.** Pár napi szünet után az alispáni hivatal megint három utlevelet adott Amerikába készülő magyaroknak. Abucki Mihály és Lévai Mihály Téglásról, Winkler Mór és neje Verner Irma pedig Irma és Rezső gyermekeikkel Kabáról vándolnak ki.

— **A koronás batyubál hölgybizottsága** tegnap délután gyűlésezett dr. Varga Lajosné urasszony elnöklete alatt, a Bika szálloda cukrásztermében. Mintegy 50 szép asszony, leány jelent meg s bejelentették gyűjtésük eddigi eredményét, minek folytán az iverk lezárója csütörtök d. u. 3 órára határozott el, amidőn az ivartörök és a büffet rendező hölgyek ugyancsak a cukrászteremben összejönnek és iverket beadják. Több összejövettel aztán szombatig nem lesz, amidőn már csak az aláírott iverk neműek fognak felküldetni délután 3 től 6 óráig.

— **A nőgyűlés itáliai estélye.** Az utóbbi évek mulatságainak egyik leggyönyörűbbje folyt le szombaton a Bika dísztermében. Ami szépet az izlés összehordott, bájos, kedves kiállításban került az óriási számban megjelent közönség elé.

Félkilencor megkezdődött a terem egyik szegletében felállított hajón a tengereszek éneke. Nemsoká aztán bevonult a díszmenet, mely jelmezes hölgyek és urakból volt összeállítva. A terem közepén Szabó Kata, Kardos Margit, Hutiray Aranka, Kovácssy Etus gyönyörű olasz táncokat lejtettek, melyekhez Debreceni Jenőné és Fóthy Frida szolgáltatották a szép énekkíséretet. A táncot és éneket többször meg kellett ismételni. A menetben rész vettek Györfly Ilus, Durilla Béláné, Riesz Eliz, Nagy Irén, Békéssy Patyi, Kubai Mariska, Popovits Mariska, Kiss Kari és Böske, Oláh Irma, Harsányi Juci, Vörös Ida, Budaházy Eta, Rickl Kata, Csanak Margit, Bay Katica, Baróthy Margit, Vecsey Berta. Ezen urlányok közül többen mint szobrok és képek leírhatlan szép látványt nyújtottak a mellékfülkékben, melyeket bengáli tűz világított meg. A rendezés Fráter Erzsike urhölgy művészi izlését dicséri. A terem izlésesen volt feldíszítve, mindenütt helyi cégek humoros hirdetései voltak láthatók, melyeken jól mulatoit a közönség. Azután vacsora volt, vacsora után megkezdődött a tánc, mely a reggeli órákig tartott.

— **A „Vasárnapi Ujság”** december 16-iki száma összesen 25 képe között, egy csoport olyan képet közöl, melyeknek tárgya, bár most nagyon aktuális, teljesen ismeretlen a közönség előtt: azokról a lővészpróbaokról, melyeket nem rég tartottak az örkényi síkon az új rendszerű ágyúkkal a delegációk tagjai számára. Ezek a képek kétségkívül általános érdeklődést fognak kelteni. A múlt napok egyéb aktuálisai közt találunk a számban képeket a Szent István-templom zárókövének letételéről, a tulipán

A legszebb és legelkelmasabb
karácsonyi
ajándékok legolcsóbban

BORSOS KATA Piac-utca 54.
óra- és ókszer üzletében szerezhetők be.

szövetség népipari vásárjáról stb. Mikszáth Kaimántól két közlemény is van e számban: „A Noszty fiu esete Tóth Marival” című regény folytatása s egy érdekes, színes korrajz Jókai szülőhelyéről, a régi Komáromról. Sajó Sándor és Lampérth Géza versei, Isaák Márta regénye s az „Udvari élet a francia királyok korában” című regényes korrajz adnak még bő és értékes szépirodalmi olvasmányt. Egyéb közlemények: tárcacikk a hétről, történelmi cikk a Szent István-templom alapításáról, Du Caux Mimi sroképa, képek az országos erdészeti egyesület házáról s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyetek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV., Ezeréves-utca 4. szám). Ugyancsak megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

x Pénz szivar és cigaretta tárcák női kézi táskák és bőröndök Mentze áruházában, Kossuth-utca 4. szám alatt a legolcsóbbak. 625-x-9.

x A legjobb formájú férfi kalapok kendők 4-6 koronáért legizlésebb selyem nyakkendő már 1 koronától feljebb. A Nyakkendő királynál.

x Bálbizottságok figyelmébe! Davidházy Kálmán könyvkötő és díszműves (Fűvészkert-utca 9. sz. alatt) ajánl legújabb izlésszerűtánorendeket és rendező jelvényeket, melyekből minták és tervek rendelkezésre állanak. Ugyszintén legdivatosabb könyvkötéseket és díszműveket készít, melyek mint karácsonyi és újévi ajándékok legalkalmasabbak. 646-x-5.

x Magyar gyártmányú és amerikai férfi cipőket oszakis a legjobb minőségben, nagy választékban tart raktáron Békés Lajos uri divat és fehérnemű üzlete Debrecen Piac utca, Örvényház. 641-x-6.

x Szép jó és olcsó ez a jelszó Mentze Henrik áruházában Kossuth u. 4. 608 x 9.

A bosnyák bég és a pesti hurik.

Boszniában nem jó soruk van a mohamedánoknak. Az osztrák hivatalnokok üldözik őket, zaklatják és vallásuk gyakorlásában is háborgatják.

Régi bajok ez a mohamedánoknak és hogy ezt elpanaszolják, felrándultak Budapestre. Százhuszan jöttek fel, hogy sérelmeiket elmondják a delegációknak és Burián közös pénzügyminiszternek, Bosnyákország vicekirályának.

A jó bosnyákok tegnap a magyar képviselőházba is jártak. Szemüket legeltették a fényes termeken, de még inkább a karzat szép asszonyain. Különösen a szép asszonyok tetszettek meg nekik nagyon. Egy előző bosnyáknak, Mohamed Razun bégnek különösen megtetszettek a pesti nők és a kitűnő bég nagy kedvet érzett arra, hogy magyar asszonyokkal közlekedjen is megismerkedjék. Valamelyik pesti cicerónójának el is mondta szíve vágyát.

— Ha csak ez k ll — felelt a szolgálatra kész cicerone — mutatok én a hatalmas bégnek olyan nőket, hogy a Mohamed összes hurijai elbujhatnak mögöttük.

És a nyájas cicerone elvezette a szerelmes béget. Elvitte egy mulatóhelyre, ahol voltak nők, szebbek a mohamed hurijainál, de nem abból a fajtából valók, amelyeket a jámbor Mohamed Razun a Ház karzatán látott.

Viszont ezek a nők kedvesek voltak. Édes odaadással simultak Mohamed Razunhoz, aki az ő kedvükért elkövette a legnagyobb bünt, amit mohamedán ember tehet,

megszagta Allah legfőbb parancsát, bort ivott Mohamed bég bort ivott, sok bort, nagyon sok bort, hisz a hurik töltötték poharába a bűnös italt.

De Allah nagy, hatalmas és az ő büntető jobbjá mindenhatóvá elér, még addig a bizonyos mulatóhelyig is: Reggel, hogy Mohamed Razun bég a bortól betegesen ébredt fel, elképedve tapasztalta, hogy 4700 korona készpénze hianzik. De hiányzott a nyájas cicerone is. A hurik, az isteni hurik megzordak és kiméltelenek voltak. Mohamed bégét kitétték az utcára, ahol pedig decemberi reggel volt.

A bég Allah büntetését látja a dologban és nem mer följelentést tenni. Restelli a dolgot a többi jámbor muzulmán előtt. Amit egyébiránt jól tesz.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 17. Lányha érdeklődés mellett nyitotta meg a képviselőház ülését Justh Gyula elnök. A jegyzőkönyv hitelesítése után a miniszterelnöknek a költségvetési provizóriumról szóló törvényjavaslat kerüli tárgyalás alá.

Hoitsy Pál előadó ismerteti az 1907. évi január és február havi indemnitást és elfogadásra ajánlja azt.

Hodza Milán nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, mert a kormányt okolja a prenzáriumért. Ha a nyári szünetet megrövidítették volna, akkor lett volna elég idő a költségvetés letárgyalására és nem lenne szükség a provizóriumra. Nincs megelégedése a kormány agrárpolitikájával és kijelenti, hogy ez a kormány nemcsak konzervatív, de részben reakcionárius is. (Élénk ellenmondások. Éláll! éláll!) Nem fogadja el a provizóriumot.

Kovács Ernő a Hodza beszédével foglalkozik és azt mondja, hogy csak a nemzetiségi rosszakarat mondható olyan valótlanságot valakiről, mint amilyen valótlanságot Hodza Milánnal mondatott a féktelen magyarzülölet. (Élénk helyeslés és taps.) Elfogadja az indemnitást.

Tíz pernyi szünet után

Vajda Sándor szombati félremagyarázott szavait igazítja helyre.

Vlád Aurél nem szavazza meg a provizóriumot, mert a kormány programjával és munkájával nincs megelégedve.

Lapunk zártakor az ülés még folyik.

Bombamerénylet.

Budapest, december 17. Pétervárol táviratozzák, hogy ott Vlód ezredes ellen bombamerényletet követtek el. A bomba az ezredes mindkét lábát elszaggatta. A merénylőt aki kereskedelmi iskolai tanuló, elfogták.

Kisiklott vonat.

Budapest, december 17. Egy brücker távirat jelenti, hogy Brücker és Prága között a gyorsvonat kisiklott. Két ember meghalt és nyolc megsebesült.

Elszomorító statisztika.

Azt olvasom a mai ujságokban, hogy a budapesti tiszti kaszinóban egy fővárosi tanító írva-olvasási tanítási rendszerét mutatta be, amely szerint az odarendelt teljesen analfabeta katonák néhány perc alatt nagy sikerrel olvasták és írták a 6 első betűt sőt a király nevének kezdőbetűit egész szabadsággal leírták.

Gondolkodóba eszem ezen a dolgon — de elhítem, mert ugyanaz a fővárosi tanító egyik barátom útján az én pártfogómat

kérte, hogy kérvényét, amelyet az ország analfabetainek tanítása céljából a közoktatásügyi miniszteriumnak átadott, a hivatott körökben pártolóan fogadják. — A kérvény másolatát is kezemhez kaptam. De bizony — mert magam sem voltam a kérvényben elmondottakról teljesen meggyőződve, meg aztán én az ügy érdemében nem nagyon sokat tehetnék — mindaddig evvel a dologgal nem foglalkozhattam. Most azonban mert utána jártam a dolognak: ennek a nagy horderejű vívmány terjesztésének egész lelkesedéssel állok szolgálatába.

Gróf Apponyi Albert vallás és közoktatásügyi miniszterünk nemzetünknek eme eszményi nagy fia, aki előtt az itt leírt beadvány fekszik, bizonyára legjobban tudja, mit jelent a magyar nemzetre nézve egy ilyen nagyszabású vállalkozás.

Ime a kérvény szóról-szóra:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Elszomorító tény mutat ki a statisztikai hivatal. Magyarország népességének 42 százaléka (az iskolaköteles és nem köteles gyermekeket nem számítva) nem tud írni-olvasni. Három millió analfabeta van hát szép hazánkban.

Ezen Nagyméltóságodnak segíteni kell.

A közös hadügyminiszter 141/1906, a magyar honvédelmi miniszter pedig 91002-3 1906 szám alatt kiadott rendeleteikben intézkedtek, hogy írva-olvasás tanítási módszerem amelynek segítségével a teljesen analfabeta katonák 8-10 leckeóra után tökéletesen tud írni és olvasni, a közös hadseregben és a honvédségnél alkalmazásba vétessék.

Ez így is történik. Katonáknál tehát minél előbb kitisztítva lesz az emberiség eme szegényfoltja.

Mint a kultúra egyik szerény munkása lelkiörömmel telik bennem, ha embertársaim művelődését — legalább ezt a legkezdetelegesebbet — előmozdíthatom. Ebből és tisztán csak ebből az okból, minden önzőség kizárásával, tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, méltóztassék Magyarország írni és olvasni nemtudó népességének lehetővé tenni, hogy ettől a sötétségtől megszabaduljanak.

Folyó évi október hó 27-én a „Berliner Rektorenverein”-ben előadást tartottam tanítási eljárásomról. Világlapok, mint a „Vossische Zeitung”, „Berliner Tageblatt” és a „Localanzeiger” vezetőikkeztek a magyar tanító dolgáról, Halász Ferenc miniszteri tanácsos és dr. Körösy Henrik tanfelügyelő, az ország népnevelés ügyének eme vezetői pedig csak szánsalmas mosolylyal fogadják törekvésemet, derűre-borura tett előterjesztéseimet, nagyon sok esetben még csak feleletre sem méltatják. Pedig másfél év óta már 11 különböző nyelven jelennek meg kulturművecskéim. De mindezzel a fennnevezett tanügyi örök vajmi keveset törődnek.

Ha nagyméltóságod figyelemre méltítja beadványomat, úgy annak idején előterjesztem a módot is, hogyan lehetne tanítási eljárásomat 2-3 hét alatt az egész országban közismertté tenni és ennek révén, rövid 3-4 héten belül keresztülvinni, hogy itt minden emberfia írni és olvasni tudjon.

Nem igaz az, hogy a főnemesség körében a nép elbululását szívesen látják. Ezt józan eszű ember nem hiheti.

Hogy ez a nagyszabású kulturmunka — az emberies motivumoktól eltekintve — az egész nemzetre nézve közgazdaságilag is milyen nagy értékkel bírna Excellentiád előtt fejtegetnem felesleges.

Folyó évi október hó 29-én Einem porosz hadügyminiszter urtól tudtam meg, hogy a nagy és hatalmas német hadseregben összesen 19 szóval: tizenkilenc analfabeta van.

Szívesen látna Nagyméltóságod Magyarországon is ilyen tündöklő állapotot? Láthatja nagyméltóságod, ha ezt óhajtaná méltóztatik.

Vagyok nagyméltóságú miniszter urnak hazafiui tisztelettel

Gábel Gyula
budapesti tanító.

Meg vagyok győződve, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszterium mostani nagy

vezetője ebben az előterjesztésben megnyilatkozó ambícióját csak azért fogja kielégíteni, mert ezzel a magyar nemzetnek még nagyobb életerőt fog adni.

Neszmély Lajos.

Rogány-Csarnok.

Zarándoklás Rákóczi sírjához.

Írta: Leitner Mihály. 6

A delfinek játéka igazán nagyobb élvezetet nyújtott egy egy vidéki színházban előadott vígjátéknál. Egy egész falka rohan a hajó felé. Uszásokban olyanokat ugranak a levegőbe, hogy bármely tornatanár is megirigyelheti. Már-már a hajó közelébe ferkőnek és veszélyeztetik azt, midőn az ügyes bohócoknak hirtelen nyoma vész. Nem sokára közeledik a másik csapat és a játék ismétlődik. Azaz, hogy ismétlődnek, ha volna publikum. Társaságunk azonban nyugatra tért. A legnagyobb része nyugodott is, minthogy a hajós kapitány szerint a legénykedő Fekete-tenger már régen nem viselte magát olyan jól, mint most. Mind amellet nemely utitársunknak a „Freszkáti” szálloda erős remiscantiáival kellett megküdeni.

Ah! Oh! Tyűh! Ujú! Ezen és a magyar nyelvnek a csodálkozása és az ámulatot kifejező indulatszavait csak az érti, a ki valaha a Boszporusz szoroson Konstantinápolyba utazik. A Fekete-tengert a Márvány-tengerrel összekötő ut szoros mindkét oldalán sűrű fenyvesekkel és babérfüzesekkel szegélyezett öblök és hegyszakadékok után ókori erődök, várak és romok, ujkori paloták, villák, kioszkok, falvak mecsetek és városkák sűrű tömegben váltakoznak egymással. A szem elfárad a gyönyörködésben és mindyájuknak meg kell vallani, hogy a természet ilyen panorámáját még eddig nem láttuk. Fokozódik ámulatunk, midőn Konstantinápoly látóképe kibontakozik előttünk.

Törökország fővárosa tudvalevőleg három részből áll. Az Aranyszarv egyik oldalán állt Stambul, a régi Bizanc. A másik oldalán Pera és Galata, az európaiak negyede, végül az ázsiai parton Skuttari terület. Később majd szó lesz még e városokról külön-külön is, most csak kiemelem, hogy Konstantinápoly látóképe különösen azért elbájoló, mivel olyan fekvéssel bír, a mely mellett szépségei mindjárt első pillanatra szembeötlenek, áttekinthetők.

A szárazföldi természeti szépségek mellett a gőz- és vitorlás hajókkal, halászbárkákkal, naszádokkal telehintett Boszporusz és Aranyszarv is gyönyörű látványt nyújt. Az Aranyszarv elején a Regele Carol hírtelen megáll. Az ázsiai balparttól, a hannon a sáncok mögöl 7 rézágú csöve kandikál felénk, három legény közeledik felénk ladi-kon.

A kapitányunk felhuzza a félholdas zászlót és a legényeknek átadja a hajó iratait. Ezen iratok tanúsítják, hogy a hajó járványmentes területre jön és a hajó bebocsátása ellen más akadály sem forog fenn.

Miután az irások rendben találtattak, szívélyes üdvözlést intettünk az egy száz török katonának, a ki egy maga hét ágyúval őrködik Törökország felett. Husz perc sem telt el és Konstantinápoly kikötőjében voltunk.

Alig ocsudtunk fel a természet gyönyörűségeinek bámulatából, új, káprázatos kép tárult fel előttünk. Az első tekintetünk, a mely a szárazföldre esik, már ezer meg ezer meglepetést fedez fel. A tengeri kikötő élete mindenütt élénk és változatos, de azt világlátott emberek nyomán állíthatom, hogy e tekintetben Konstantinápoly verseny nélkül áll.

A tengerpart mentén nyílt kávéházakban nagy közönség üldögél szép csendesen (de nem csendes mellett.) Ki-ki szítja a nargliját és bámul a levegőbe. (Narglinak hívják azt az üveg-ibriket, a melyben a jó tö-

rök dohány ég és a melyből a különböző felekezetek tagjai testvéri szeretettel szívják együtt a nicotint.)

Szorosan a parton egy tarka emberáradat hullámzik. A nyüzsgő embertömegből némely alak azonnal magára vonja a figyelmünket. A szomali (hordár) szolgálatra készen tartva nyergét, az elárúsító agyanyig az árúját, a szállodai portás, a kocsis és egy egész sereg lézengő ritter ordítózza kínálja szolgálatát. Mindezeket pedig tülharsogja dragomán (tolmács), már itt is próbát nyújtandó az ő beszélőképességéről.

Igazi mulatság látni azt, hogy ezek az alakok egy álló óra hosszáig gunárok módjára nyújtják nyakukat és tenyér-töleséren át kiabálva, igyekeznek az érkezők figyelmét magukra vonni.

A szomali-t kivéve, ezek az atyafiak többnyire a becsapás művészetének minden olajjal megkent papjai és az újabb kor intézményeinek köszönhetik létüket. Az egyik csecsebecsét árul, a melyeket csak európai golyáknak szólhat a nyakába. A másik mint vezető, addig vezet az idegent, a mig mindentől kivezette.

En például rájöttem arra, hogy az idegen-vezetők és elárúsítók között hallgatólagos paktum létezik, a melynek értelmében a vezető 20 százalékot kap a közvetítése folytán eladott árak vételárából. Hogy ez miképpen lehetséges, annak magyarázatát később adom. A szomali azonban igazi öfoglalkozást üz, az emberfeletti teherhordást. Hátára köt afféle fanyerget, a melyet a tornászok az ugrásnál használnak és Archimédessel felkiált: Adjatok egy nyergét és egy emeletes házat is elcipelek!

Egy óra telt bele, a mig az utleveleket, podgyászokat a török rendőrség és pénzügyőség átvizsgálta, és a mig a podgyász a hajóból kirakatott. Végre kiszállhattunk. A M. A. V. menetjegyirodájának ide kiküldött titkársa és öt kirendelt dragomán segítségével csakhamar elreuzkedtünk és hosszú kocsisorban az európai negyedbe hajtottunk.

(Folytatjuk.)

Városi Színház.

Bérlet 66. sz. (C) Bérlet 66. sz. (C)
Debrecen, szerda, 1906. évi december
hó 17 én:

A tökéletes feleség.

(HIS HOUSE IN ORDER)

Színmű 4 felvonásban. Írta: Pineró V. Arthur. Fordították: Sebestyén Károly és Sztárai Margit. Rendező: Békés Gyula.

SZEMÉLYEK:

Jesson Filmer	— — —	Ternyei Lajos.
Nina, a felesége	— — —	Szabó Irma.
Derek	— — —	Rózsahegy I.
Jesson Hilary	— — —	Békés Gyula.
Maureward, őrnagy	— — —	Szakács A.
Dr. Dilnots	— — —	Sarkadi V.
Ridgeley Dániel	— — —	Deési Alfréd.
Ridgeleyné	— — —	Ardai Ida.
Ridgeley Geraldina	— — —	Lukács Juliska.
Ridgeley Pryce	— — —	Bérczy Ernő.
Thomé Bertha	— — —	Vida Ilona.
Harding	— — —	Vadász Lajos.
Forshaw	— — —	Rónai Géza.
Inas	— — —	Kolozsvári A.

Holnap, kedden, december hó 18-án:

Aranygyapju.

Bohózat 3 felv.

16625—1906.

Árverési hirdetemény.

A város tulajdonához tartozó palagi I. és II. számú 419 hold 445 négyszögöl és 381 hold 1363 négyszögöl tagföldek 1906 év December hó 28-án d. e. 9 órakor a város székházának nagy termében tartandó nyilvános árverésen az 1906 év Október hó 1-től kezdődő és 1912 év Október hó 1-ig terjedő hat évre haszonbérbe adatik. Kiáltási ár 7150 korona.

Az árverés részletes feltételei a város számvevői hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debrecen, 1906. December hó 10-én.
657—2—1. A városi tanács.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü cukorkánál

vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RETHY-félet fogadjunk el!

LEGJOBB SEBTAPASZ

A Dr. FORTI-féle Még eddig semmiféle tapasz nem érte el ennek a jó hatását!

Forti László egyetlen gyártmánya. Rendkívüli gyógy- és fájdalomcsillapító hatása mindennemű sebeknél, égéseknel, daganatoknál stb. azonnal csillapítja a fájdalmat, oszlatja a daganatot és rögtön gyógyítja a sebet, anélkül, hogy vágni kellene. A női emlő, uladásnál biztos, tyukszemre jó eredmény nyel alkalmaztatik. Ára 2 kor. kisebb 1 kor. és a legkisebb 70 fill. Kapható a gyárban: Forti László Budapest, II., Pala-u. 8. és a főraktárban Budapesten Török J. gyógytárában, Király-u. 12., valamint Budapesten minden és a vidéken a nevezetesebb gyógytárakban. Az eredeti dr. Forti-féle sebtapasz külső csomagolásán, F. L. betűvel van lepecsételve és az llt is látható vöbjege és sajátkezü aláírással ellátva. A szer 48171/99. és 56589/904. sz. a. miniszterileg engedélyeztetett. A számtalan értéktelen és ártalmas utánzatok arra indítottak, miszerint az utánzó ellen a törvényes lépéseket megtegyem és ezek alapján a budapesti büntető kir. járásbíróóság 1899. június hó 30-án kelet B. X/2 számú végzésével a hamisítokat a tapasz további készítésétől szigorúan tiltotta és elítélte. Figyelem! Végül figyelmeztetem a t. c. közönséget, hogy semmiféle más névvel ellátott tapasz, sem Forti K., sem Forti György, vagy névtelen el ne fogadjanak, mert az mind hamisítvány, hanem csakis egyedül az eredeti Forti László gyártmányát. De ha valaki nekem hamisítványt beküld, azt jutalomban részesítem. Debrecenben kapható Balázs Ödön gyógyszerterá van. 654-10-1.

Kugler cukorkák

Eredeti árakon és csomagolásban
1/4, 1/2 és 1 kgr. dobozokban
és remek selyem dobozokban
kaphatók, 649 123

Hegedüs és Sándor cégnél

Kossuth-utca 11.

Utcai lapelárusítók fölvételnek.

Gyárosok kereskedők,
iparosok részére szükség-
es kis kifizetését
elvéllalja

Hajnal Gyula

Debrecen, Piac-u 9.
A kis kifizetés nyomatékos
segítségért jóállás vállal-
tatik. — Telefon 412.

Az őszi-idény alatt
összegyűlt

szőnyeg
maradékokat

a karácsonyi vásár alkalmából
féláron

árusítja el a

Bosznay J. és Társa

szőnyegáruháza 4.

Debrecen, Kossuth-utca 5. szám.

Látesővek!

Karácsonyi ajándékok
megérkeztek.

Nagy
választékban színházi látesővek
legujabb kivitelben, alumínium és gyöngy-
ház foglalattal, legfinomabb

Achromatikus üvegekkel
továbbá:

szemüvegek,

oresiptetők, szalon lorg-
nettek, legfinomabb

kristály, (hegyi-jegoc) és diaphragma üvegekkel.
Mind ezen optikai tárgyak legnagyobb választék
és legolcsóbban kaphatók.

Fischer Jakab

szakértő láteszerésznél, — Főter 23., Sesztina-ház.

Globin a legjobb és legfinomabb
Czipő tisztítószer
Egyedüli gyáros Fritz Schulz jun. részv. társ. Lipcse és Eger

g-x-236

Csőd alatti kiárulás.

Piac-utca 61 szám alatt (Steinfeld pa-
lota) levő üzlethelyiségben.

Vb. Bilkei és Radovanovics kép-
kereskedő cég csődtömegéhez tartozó
készárúk, u. m.:

Szent-, Táj-
Történelmi
Genre-
Csendélet-
képek,

mélyen alól a beszerzési áron árusítat-
nak el,

Ne mulassza el senki e kedvező alkalmat.

Történelmi és szent képek ami
ezelőt 12 frt. volt most 3 frt.

Dr. Olchvári László

655-x-2.

tömeggondnok

Karácsonyi vásár.

A legujabb modern arany és ezüst brilláns ékszerek

alkalmi tárgyak.

Férfi női finom zsebzórák legolcsóbban beszerezhetők

a már 21 év óta fennálló és megbízható

Kostya János

ékszer üzletében, Debre-
cen, Széchenyi-utca 1. sz.
a ref. kistemplom mellett.

Javításokat, megrendeléseket a legolcsóbb árért pontosan készítem

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Kérem a n. é. közönség b. pártfogását. — Tisztelettel

634-10-5.

Kostya János.

LINOLEUM

különleges gyári raktár

DEBRECZEN, Piac-utca 49. szám főpostával szemben.

Linoleum szőnyegek
Linoleum futószőnyegek
Linoleum mosdó elők
Viaszvászón asztalterítők
Viaszvászón Gyermek és női kötők
Ágybetétek

RAKTÁRAK:

Budapest, Kerepesi ut 22. és
Erzsébet körút 19. Nagyvárad.
Bécs, Triest, Lemberg, Ozer-
novitz. 650-11-3.

Nagy karácsonyi gummiba vásár.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja 10 szögig 30 fillér, minden további szög 3 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szög 6 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges bélyeg beküldötk. Apró hirdetések előre fizetendők.

Vidéken

Debrecenhez közel fekvő mező városban, egy jó forgalmu hentes és méz-szörös üzlet; teljes felszereléssel bérből kiadó esetleg kevés pénzzel szakember társul keresetik. Vasuti állomás Nagy kiterjedésű üzleti összeköttetés és nagy vevő község már megvan teremtve. Bővebb felvilágosítással a kiadóhivatal szolgál.

Gyors privát kölcsön

100.000 korona áll rendelkezésre melyet igénybe vehetnek; Katonatisztek, állami, megyei és városi hivatalnokok s más hitelképes egyének. Budapesti és Bécsi bank képviselőlet amortizációs kölcsönökre. Utólagos díjazás. Meghívásra személyesen jelentkeztem. Feladó L. S. Simonfi u. 19.

Népdalokat

zongorán, cigányos modorban jutányos árért tanít intelligens urleány. Cim a kiadóhivatalban.

Eladóház

a hatvan utcai 53-dik sorozású háznestek, mely két utcát és két udvart lakást, 40 szoba való istállókat és számos mellék-bélységeket tartalmaz előnyös feltételek mellett eladó. — Ara utáig 17000 forint, új év után 18000. Értekezni lehet Komlóssy Arthur, tulajdonossal, naponta délután 2 és 3 óra között. Bethlen utca 10 sz. a. 658-x-1.

Mindenféle

nyomatványokhoz és hirdetésekhez szükséges klischéket készít Hajnal Gyula Debrecen Piac u. 9. sz. Telefon szám 412.

Csakvs valódi „Verge“

egészségi papírból készült nicotin mentes cigaretták hüvelyeket használjunk, egyedül főnaktár a Harmathy Pál könyvkereskedésében van Fűvészkert u. 14. 100 db. „Tiszti“ hüvely 10. „Rákóczy“ 12. „Ambre“ 12. „King“ 8. „Progress“ 10. „Riz Abadi“ 14. „Jogot“ hüvely 12. Anti nicotin fadobozba 18. 250 db. Anti nicotin fa dobozba 40. től 6 krajczár. 622-15-1

Egy fiatal

törekvő kereskedő segéd ki rőtös rövidáru és divatáru szakmákat érti szolid fizetéssel alkalmazási keres. Cim a kiadó hivatalban.

Mielőtt karácsonyi

ujévi s bármely alkalmi ajándékot vásárolna bárki is elne mulassza megtekinteni a Harmathy Pál könyvkereskedését Fűvészkert-u. 14. hol még soha nem létezett leszállított árak mellett, óriási könyvvásár van. — Karácsonyi, ujévi s minden alkalomra, új állapotban lévő ajándék könyvek, zsolttárak, imakönyvek, gyermekmesék, képes és ifjusági könyvek, emlék, levelezőlap és bélyeg albumok, fényes díszkötésbe soha nem létezett árleszállítással szereshetők be. Könyvjegyzék ingyen. 624-15-1

Keresetlik házi szolgálókat

való, meglelt férfi, ki havonkénti 15-20 korona fizetésén kívül különlakást és teljes ellátást kap. Cim a kiadóhivatalban: (Komlóssy Arthur, Bethlen u. 10. naponként d. u. 2-3 óra közt 956-x-1.

Magyarország legnagyobb óras, ékszerész üzlete.

Löfkovits Arthur

Debrecen.

Fennáll 24. éve.

Több kitüntetés.

Az óra, ékszer, ezüstáru legkülönlegesebb

ujdonságai, utolérhetetlen olcsó árakon!

Legszebb karácsonyi és ujévi ajándékok!

Hirdetések felvételnek a lap kiadóvatalában, Főter 9.

Melgyen leszállított árak!

Különösen kiemelendők:

- 75 Cm. széles Anna flanel métere 17 kr. 482 x 50
- Jó mosó velez és flanelek métere 25 28. 32 kr.
- 120 Cm. széles Angol Cheviot métere 55 75. 80. 90 kr.
- 120 Cm. széles tiszta gyapju kockás Cheviot métere 70 kr.
- 1 darab mosó Zafir bluz 70 kr.
- 1 darab flanel bluz 2 frt.

Fekete és színes férfi nyakkendők óriási választékban, feltűnő olcsó árakhoz

Maradékok félárban.

Szabó Lajos Fiai

vászon, divat és szőnyegáruház.

Kereskedők és Iparosok Hitelszövetkezete

Csapó utca I szám. Piac utca 14. (sarok) Hajdu ház.

1907. január hó 1-ével kezdi meg működését. Minden évtársulat 5 évre alakul.

Egy törzsbetét 50 fill. mely hetenként avagy havonként fizetendő

Vidéki tagok befizetéseiket bérmentve postai befizetési lapok útján teljesíthetik.

Az eddigi tagok száma 430 kik 3170 törzsbetétet jegyeztek, a mi évi 82,420 korona vagyis 412,100 korona befizetésnek felel meg, egy évtársulat tartamára.

Minden törzsbetét (50 fillér, — 25 kr.) után 100 korona kölcsön vehető fel mely 50 fillérben befoglaltatik a kamat is, tehát külön kamat nem fizetendő.

Betétkönyvek a mai naptól kezdve 9-11-ig délután pedig 3-5-ig intézetünk helyiségében a jelentkezők részére kiadatnak. 610-15-8.

Dr. Szöllős Dezső, jogtanácsos.

Kozma László, elnök.

Thieszen Arthur, ügyv. igazgató.